

EPITIMIA

K.P. Nikean metropoliitta Johannes

Kirkkomme piirissä on todennäköisesti varsin monia, joilla koko epitimian (kr. *epitimion*, kirjaimellisesti ”kielto”) käsite on suuressa määrin tai kokonaankin tuntematon. Suhteellisen yleinen virhe on myös se, että epitimia ymmärretään yksioikoisesti rangaistukseksi, jonka Kirkko määrää tietyistä synnistä tai rikkomuksesta.

Tämä ei ole oikea tulkinta. Epitimia on oikein käsitettynä rippi-isän synnintunnustajalle määräämä toimenpide, joka on tarkoitettu sielunhoidollisesti tukemaan rikkojaa katumuksen asenteessa ja varjelemaan häntä uudelta lankeemukselta. Syvää ja suurta katumusta edellyttävissä tapauksissa epitimia voi olla määrääaikainen erottaminen rukousyhteydestä eli Herran ehtoollisesta ja jopa yhteisestä jumalanpalveluksesta.

Epitimia voi merkitä myös lisättyä paastovelvollisuutta, säädettyjä rukoushetkiä, hartauskirjallisuuden lukemista, laupeudentyötä, pyhiinvaelluksia sekä muita hengelliselle elämälle myönteisiä seikkoja vahvistamaan synnintekijää uskonnollisesti ja siveellisesti. Epitimia määrätään toisinaan synninpäästön jälkeen, mikä sekin osoittaa, että se on luonteeltaan itse asiassa parannus- ja kasvatusmenettely.

Kirkko loi vähitellen epitimiasa säätelevän järjestelmän erityisesti koskien raskaita rikkomuksia. Kaksisataaluvulla puhuttiin neljästä epitimian muodosta. Piispat oikeutettiin määräämään epitimian kestoajan. Pappeja kiellettiin vapauttamasta ketään epitimiasta ilman piispansa lupaa.

Noihin aikoihin piispa määräsi erityistä pahennusta herättävissä tapauksissa epitimian yhteisessä jumalanpalveluksessa, mutta tuo käytäntö hävisi, kun luovuttiin aluksi tavallisista julkisista synnintunnustuksista.

Jotkut kirkkoisät korostavat epitimiasa erityisesti paastoina ja rukouksina ja edellyttävät kunkin henkilökohtaisen tilanteen huomioon ottamista ja kaavamaisen muodollisuuden välttämistä.

Epitimia-traditiossa näkyy Kirkon opetus siitä, että synti on pikemminkin hengellinen sairaus kuin lainomaisesti rangaistava rikos. Vaikka tämä perinne on monelle meistä vieraan tuntainen asia, tulisi muistaa, ettei epitimia ole vain Kirkon historiaa. Se on nytkin tarkoitettu eläväksi käytännöksi. Sen käyttö edellyttää rippi-isältä syvää sielunhoidollista kokemusta ja viisasta harkintaa sekä riittävää yhteydenpitoa piispaan.

Meillä on kaikilla paljon opittavaa tässä asiassa ja tarvitsemme kyseisen tradition perusteellista elvyttämistä. Vain siten epitimia-käytäntö voi palvella rakentavasti ja myönteisesti Kirkkoa ja sen jäseniä. Tämä perinne on meiltä suuressa määrin hävinnyt, mutta sillä tulisi olla oma oikeutettu paikkansa myös Suomen ortodoksisessa kirkossa.

Aamun Koitto 7/2002; julkaistaan tekijän luvalla